

Zeitschrift: Il glogn : calender dil pievel : annalas per historia, litteratura e cultura romontscha
Band: 1 (1927)
Artikel: Il clauder dil commissari de polizia
Autor: [s.n.]
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-881128>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 02.02.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Il clauder dil commissari de polizia.

El tresor della casa de B. . . sesanflava in fetg custeivel scazi de famiglia. Sia gronda valeta haveva el muort aulta vegliadetgna e muort las biaras tradiziuns, che seligiavan vid el. Tuts amatars d'impurtonza schaziavan sia valor sin 6 milliuns francs.

Il davos duca de B. . . , in grond amitg de juvelas, possedeveva denter auters ornamentals era quei scazi. Mo, u che sias galantas pissiuns ne schiglioc de tuttas expensas havevan catschau el taluisa ellas stretgas, ne era che autras relaziuns havevan sfurzau el de prender la resoluziun de vender quei scazi. Signur G. , il pli enconuschent juvelier de Vienna, ei in bi di vegnius clamaus dal duca per cumprar quei custeivel scazi. Signur G. sez era in um fetg beinstont, e sia fatschenta steva da gliez temps sigl ault. Aschia eis el buca s'entardaus de far quei marcau cun il duca, già perquei ch'il duca giavischava mo la pura valeta dils cristals senza risguardar la gronda valor che las juvelas havevan muort lur vegliadetgna e lavur artistica. Tras quei quintava signur G. de saver gudi-gnar silmeins dus milliuns francs

Havend il juvelier quei grond scazi en siu possess, ha el schau star quel igl emprem in per onns en sia cassa, per saver vender el pér cun buna occasiun ad in amator d'antiquitads, il qual pagava era la incalculabla valeta della veglia ed artistica lavur scoiauda. Mo entginas sperditas da num en sia fatschenta, splendidas dotas ch'el haveva dau a sias feglias, restavan buca senz'influenza sin sia rauba. El era sfurzaus de vender plaunsiu il custeivel scazi, ch'era in grond capital miert. Aschia patertgava il juvelier de midar en daners quei capital miert.

En tut las grondas gasettas dell'Europa lai el publicar ina invitaziun per la cumpra de quei renomau scazi.

Ei pudeva esser vargau las treis jamnas suenter l'emprema proclamaziun. In bi di vegn ina biala crotscha, tratga da quater cavals, dalla via dil „Prater“ neuasi, e se-

retegn avon la casa digl juvelier. In svelt survient, vestgius da catschadur seglia ord il carr ed arva la porta della crotscha. In um bein carschius, e vestgius cun semplia eleganza, passa ord il coupé. El serenda en la stizun de sig. G. Igl entir sedepurtar, sco las qualificadas manieras digl jester devan immediat a sia comparsa quei agen character che significhescha il „Grandseigneur“. Dasperas scheva sia color brina, siu barbis ner, tarlischont e bein cultivau, e siu égl stgir, sbrinzlont percorscher la derivonza meridionala. Cun in curteseivel salid cuora sgr. G. encunter ad el e damonda suenter ils giavischs digl jester.

„Jeu sundel prenci Muntescu della Rumania“ di igl arrivau freidamein, „ed haiel legiu vossa proclamaziun dil scazi de milliuns de B. . . Essend jeu ussa d'ina vart in grond amator de lavurs artisticas, e da l'otra vart sil precinct de menar en cuort mia spusa el casti de mes babuns, sundel jeu intenzionaus de procurar quei scazi, sco schenghetg per la futura princessa Muntescu; sut la condiziun che nus vegnien perina.

Igl juvelier sedrova ussa de vegnir neunavon culs scazis ord la cassetta de fier; pertgei tier quell'aulta valeta, er'ei buca de quintar sin biars cumpraders, e signur G. leva buca schar vargar quell'ocasiun de saver midar en daners quei grond capital miert.

Igl jester considerescha ditg e bein e cun tutt'attenziun il scazi, examinescha exact mintga cristal, plaida dalla fuorma ed era d'enqual menda dil scazi, e quei tut cun ina tala segirezia ed enconuschientscha della caussa ch'il marcadont era seperschuadius cun inagada ch'el hagi de far cheu cun in dils megliers enconuschents e representants digl art. Repetidamein va il prenci cun igl étui che cuntegn las juvelas de B. . . , vi tier la finiastra, per examinar pli bein il scazi el clar dil di. El para finalmein ded esser cuntentaus da sias observaziuns, e

lai pesar exact il scazi cun igl étui, e damonda lu suenter il prezi. Numnond il marcadont el, lai il prenci semegliar el memia aults, mussond sin enqual menda, sco sin la circumstanzia ch'ei detti strusch, cun risguard sin quell' aulta valeta, auters cumpraders. Aschia possi igl juvelier era secuntentar cun in gudogn pli pign. Ed en verdad ei sgr. G. ius giu in bien ton de sia emprema damonda. Finalmein eis el vegnius perina cul prenci.

„Jeu haiel aunc de far ina pintga condi ziun,“ di igl jester; „en il tresor de mia cara mumma p. m. sesanflava aunc in medaglion; il qual, pli che jeu contempleschel quei scazi, para d'haver fetg gronda semeglientscha ella lavur, sco ella fuorma, cun quellas juvelas. Aschia che jeu saiel buca snegar a memez de paregliar quei medaglion cun quels cristals. Jeu haiel priu el per schabetg cun mei sin il viadi, ed el sesanfla da present en miu hotel. Jeu vegnel, en cass che mia supposiziun severifichescha, a supplicar vus de fermar quei medaglion vid quellas juvelas. Igl juvelier dat in' enzenna cul tgau, exprimend, ch'el hagi nuot encunter; — mo quei ei sia sventira, sco nus vegnin en cuort a vér.

„Jeu vi cun plascher far quei, che vossa Eminenza pretenda,“ di sgr. G., patergond nuot dil mal. El era cuntrariamein tut leds, d'haver survegniu in bien cumprader dil scazi de B...

„Jeu astgass pia vegnir damaun avon gentar“, remarca il prenci, „e prender cun mei il medaglion. Sch'el va lu buca bein a prau cun il scazi, sche ha quei de far nuot, ed ha sin la cumpra negina influenza. Stei bein, miu bien G.!“ El semeina encunter igl esch, il qual in survient, spetgond sin siu retuorn arva cun survetscheivla submissiun. Igl juvelier suonda igl jester e compogna el tochen tier la crotscha, ed el selai buca prender, de sez arver la porta della crotscha. Cun plascheivla eleganza entra il prenci en sia crotscha ed en paucas minutas eis ella svanida ord igls égls de sgr. G.

Havend il prenci numnau il hotel, el qual

el seteneva si, ha ina capeivla malruasseivladad buca schau ruaus a sgr. G., entochen ch' el fuss seperschuadius della derivonza e dimora de siu client. El camina perquei spertamein tier il portier dil numnau hotel, il qual sgr. G. enconuscha fetg bein. Sin sia damonda lai lez mirar sgr. G. nunschadamein el cudisch de controlla dils jasters. En la gliesta dils novs hosps croda si ad el immediat quei num il qual el enquera. Pertgei leu steva scret: „Prenci Demete Murescu de Foschkain en Rumania“ Consolaus e quietaus banduna igl juvelier il hotel. El ei l' altra damaun aunc pli cuntentaus, cura ch'el sa leger il num de siu client era en la gasetta de Vienna, sut ils hosps, arrivai ils davos dis.

Ed en verdad il prenci ha tenuu plaid, e la medem'ura sco il di avon seferma la crotscha avon la stizun de sgr. G.

Quel camina dabot encunter siu client, ch'el spetgava già aschi vess, e compogna el en siu local. Arrivaus leu pren il prenci ord siu manti in étui luvraus ora cun distincziun e gust, cuntegn in bi medaglion. Denton ei ina cuorta egliada sufficienta per perschader sgr. G., che quei scazi, zuar tuttavia custeivels, savessi mai star a pèr cun il renomau scazi de B...

Il prenci supplichescha de dar ad el il scazi de B..., e passa cun omisdus vi tier la finiastra, mussond cheutras a sgr. G. ina urialetta il dies. „Vus haveis raschun“, cloma el, „jeu sundel nuncapeivlamein se-sbagliaus, miu medaglion ei de bia pli giuvna lavur. Nus vegnin pia a tralasar de unir quel cun la antica juvela de B“. El ei denton passaus vi tier la meisa della stizun, e tschenta il scazi sin lezza. El aveva già avon serrau igl étui, ferton ch'el metta ussa il medaglion avon ils égls dil juvelier en siu sac dadens. Denton pren el aunc neunavon ina buorsa bein emplenida, arva quella, tonscha lien, e tschenta 5 assegnas à 10 000 fr. sin meisa,

„Il marcau ei fatgs, sgr. G.“ di il prenci, „Jeu cumprel il scazi, mo sut entginas condiziuns. Jeu haiel de far il proxim temps

in grond viadi, ed essend buca provedius el mument cun ina schi gronda summa, sundel jeu da present nunpusseivel el cass de pagar a vus il scazi entiramein. Jeu remettel perquei a vus ina capara de 50 000 frs., e vegnel a comparér gést oz en treis meins cheu tier vus, per pagar il restont della summa. Il scazi resta denton en vos mauns, e per che jeu seigi quietaus pervia de mia cumpra, tschenteis vus si a mi ina scartira, en la quala vus declareis d'haver retschiert quell'emprema summa. Ed el cass che vus, per ina ne l'otra raschun vegnis buca a ver pli en disposiziun il scazi, se-obligheis vus tras quella scartira, de restituir a mi tier la caparra aunc in daner de ricla de 200 000 frs. Essas cuntents cun quei?"

Signur G. pertratga suenter mo in'urialetta e dat lu siu consentiment schend:

„Jeu sundel cuntents, Eminenza“.

„Ed ussa lubi a mi“, continua il prenci, „de far per nossa vicendeivla segironza entginas preparaziuns“.

Cun quei damonda il prenci corda e tschera de Spagna, ligia ensemen igl étui sin meisa, dal qual el aveva buca retratg il maun, dapi ch'el aveva mess leu el. Ussa smacca el cugl ani sigil sin treis differents loghens dil pachet. El supplichescha il juvelier, de metter bein en salv quel.

Vegnend lez suenter a siu giavisch, di il prenci:

„Jeu sundel ussa segirs de retscheiver il scazi gest el medem sesanflar suenter treis meins, pertgei el cass ch'ils sigils fussen destrui, stuessel jeu vér cheutras ina midada digl ornament, ina destrucziun de mes interess, e lu vegnessel jeu buca a cumprar igl ornament. Pia sin bien seveser suenter treis meins, sgr. G.“

El dat manierliamein cul tgau, e banduna accompignaus dagl juvelier, la stizun.

Signur G. tuorna anavos en siu local e siara il scazi en siu truchet zuppau en sia cassetta de fier.

Mo remarcablamein, el aveva buca quei sentiment d'agreabla cuntentientscha e plasher, ils quals nus penetreschan, cura ch'igl

ei gartegiau a nus ina buna fatschenta. Cuntrariamein, cun ina certa grevadetgna mirava el suenter alla crotscha, che mava ruasseivlamein dalla via giu. Cura ch'igl juvelier ha giu mess il scazi puspei en la cassetta, senta el ina certa malcuntentientscha e malaveglia en sesez.

Novs clients entran en la stizun, la gronda estensiva fatschenta repren sia compleina activitad. Mo vegnend sera, e vulend sgr. G. far sia usitada recreaziun, fuvan ses pertratgs fixai immediat e nunvulentamein sin il scazi, e schi savens sco quei schabegiava, fuva ei ad el, sco sche siu cor sestrenschesch ensemen. E quei mo — pervia de indescribels e nuncapeivels suspects.

Amiez sia famiglia e ses fidai amitgs partertgava el tuttavia buca vid quei. Bein aver duront la notg, cura ch'el seglieva tutt-enina si ord il sien; lu fuva era il maletg dil prenci cheu e cun lez era la regurdientscha vid il scazi. Domisdus semischedavan perfin en ses siemis, e pli ch'ei cuzzava, e pli molestonts vegneva ad el il sentiment, ch'el possi il davos strusch pli supportar quei.

Ei pudeva esser vargau circa 15 dis, sia anguoscha era carschida sil pli ault. Aschia seruclava el las notgs per siu letg entuorn e tut suava dalla febra. In grev siemi tementava el, ei fuva ad el, sco sch'el fuss en sia stizun ed arvesse igl étui, mo anfluss el vids. Alzond surstaus ils égls, vesa el avon el la tatscha dil prenci, sfigurada sco ina ghegna sgomionta. — Cheu sededesta el.

El seglia ord il siemi, ina snueivla anguoscha ha priu possess ded el. La tema tormenta sia olma aschi fetg, che gross daguots de suadetsch roclan da sias vestas giu.

El fa in segl ord letg e cuora cun gronds pass tras la combra per secalmar empau. Adumbatten, la tortura vegn adina pli gronda. El fuss il pli bugen fugius, ord casa, e currius vi ella stizun per arver igl étui. Mo

ussa saveva el buca far quei senza ch'ei curdass si memia fetg.

Aschia leva el spetgar giu la damaun. Denton tgei terriblas uras era quei per el? La notg vuleva buca prender fin, sco de plum fuvan las minutas. Pli ch'ina gada eis el seglius vi tier l'ura per menar cun tutta forza ils mussaders vinavon. Lu vesa igl juvelier puspei en la stuornadad ed ortgadad de siu far e demenar. El sesprova puspei de spetgar cun pazienza. — Cun pazienza? Siu tschurvi brischa, siu cor vul seglir empaglia.

Mo sco tut pren finalmein ina fin, aschia va era quella notg plaunsiu da rendiu?

La fleivla clarezia che regia la damaun denter stgir e clar, dat plaunsiu dalla finiastra en, ed annunzia il di renaschent.

Signur G. era da ditg già setratgs en, e va ussa dabot en la combra, nua che ses emploiai dormevan aunc stagn e bein. Leu pren el las clav dil local de fatschenta e banduna la casa. Ei entscheiva strusch a catschar dis, ed il fleivel clar della damaun fiera aunc ina misteriusa umbriva sin las vias, las qualas ein tut bandunadas, cura che sgr. G. traversa ellas. Sil pli ch'el entaupa mintgaton ina guardia dil marcau, ne in marvegl pur, che vul ir cun sia rauba sin la fiera della damaun, che vegn tenuta mintga damaun el marcau de Vienna. Mo igl juvelier s' intressescha de tut quei pauc, siu tgau buglia, e senza setener si enzanua, camina el encunter siu local de fatschenta.

Ussa arriva el leu, già scadeinan las clav en las siaras, già croda il gatter de fier avon la porta. In gardist, che mava speras vi, scrola cun buca pign smarvegl igl tgau, vesend el il beinstont possessur de quella fatschenta sez già cun l'alva della damaun ad arver la stizun.

Denton ei igl juvelier entraus en sia stanza, havend serrau tut bufatg e cun quitau davos el la porta. Igl ei aunc tut stgir endadens. Signur G. sto igl emprem far cazzola, per saver s'orientar pli bein. Ussa ha el envidau l'ampla de gas en siu comptoir, già stat el avon la cassetta de fier.

In mument pertratga el aunc sunter, duei el arver ne buc? E pertgei duess el far quei? Tgei enquera el leu? Ha el buca viu aunc ier igl étui? — pertgei astgass el buca seperschuader, sch' il scazi seigi aunc el dretg liug? Sch'el crei d'anflar il ruaus intern cheutras, sche pertgei duei el buca sequietar?

Cheu ei la clav gia ella siara della cassetta serrada, cheu seglia la grossa porta de fier. Leu ei il truchet zuppau — in smac sin quei nuv de metal ed il truchet sesarva. Igl juvelier fiera igl emprem ina liunga egliada sigl étui, lu tonscha el cun mauns tremblonts leusunter. Strusch ha el tuccau en quel, crei el ch'ina zaccudida electrica mondi naven d'osum sia detta tras gl'entir tgierp.

Ussa tegn el igl étui ferm en ses mauns, ses égls sefetan examinond sin igl étui. Tut sesanfla el meglier uorden, leu la bein zugliada corda, la gronda arma dil prenci, dasperas siu agen sigil senza menda e macla.

El volva igl étui en ses mauns, igl ei bein gest il medem, el qual il scazi sesanflava, cura ch'el haveva cumprau el dal duca. El sa buc esser sbugliaus. Tutenina croda sia égliada sil funs digl étui. Ina regurdientscha surpren el, ei pareva ad el, sco sch'el havess taccau vid in cantun digl étui in pign cedel cun la firma della fabrica. — Mo mira, el anfla negin cedel. Mo eis el buca sesbugliaus? Sesanflava propi in tal cedel vid igl étui? e sche quei fuva il cass, nua ei quel ussa? Igl juvelier interquera tut ils cantuns. — Mo sch'el anflava buca il cedel, tgei empurtava quei? Pudeva quel buca esser daus giu? E dal reminent er'ei buca dal tut segir ch'el seigi sbugliaus?

E tuttina va quella circostanzia buca ord il tgau ad el, sia malruasseivladad pren aunc tier. Quei factum po el buca supportar pli. Mo co duei el sedeliberar da quei? Ei dat bein in remiedi, mo sa el duvra lez, astga el? Sch'el scarpas la corda, e rumpe si igl étui, lu savess el gie per franc, co la caussa stess. Mo fuss buca cheutras igl entir marcau ius anavos? G. metta igl

étui puspei giu da maun. Forsa ei l'entira tema ed alteraziun mo in siemi, forsa mo in maletg diabolic de sia fantasia, ch'era sescaldada aschi fetg.

Mo tuttina, quella malruasseivladad era ina gada cheu; e ruieva vid il maguol de sia veta e tussegava sia sanadad. E munglass el purtar quei grev buordi aunc 11 jamnas, quei che pareva ad el d'esser nun-supporteivel en 2 jamnas? — El po buca seretener, — el tonscha suenter il scazi. —

Mo sia fatschenta? il marcau? damonda el en sesez. —

Sa ei esser sco ei vull! — El era seper-schuadius e decidius. Cun prescha taglia el per miez la corda, ella sesnuva — in tagl va tras il cor digl um — el sto star eri in mument. Finalmein sefa el si puspei: „Daventi cheu tgei che vegli“ cloma el, „jeu stoi haver la verdad, verdad per mintga prezi!“ Già sfraccan ils sigils, ussa dattan ei giun plaun. — In smac sin in nuv, ed igl étui seglia si. — En quei mument rebatta ord il pèz dil juvelier ina sgarscheivla burlida. El croda anavos da quei aspect, sia fatscha ei alva sco la neiv. Fertion che siu tgierp trembla sco feglia-badugn, miran ses égls pitgivamein e nuninterruttamein, sigl étui aviert. — Il scazi era svanius, igl étui emplenius cun guotas de fier vedras. Avon la cassetta stat denton igl juvelier agrad si sco in pal, bunamein senza schientscha, ina figura de tschera. — Finalmein vegn el tier lungatg e moviment. El dat culs mauns encunter la fatscha: „O miu Diu, enganaus e sblundergiaus!“ suspira el „privaus da rauba ed honor, jeu sundel ussa bancarut, in rugadur!“

Sdernaus dat el sin ina sutga, siu tgau spossau encunter il pèz. —

Aschia sesa el ditg — ditg, quella frida era memia gronda, igl um anfla negina untgida, el sa ni nua en ni nua ora en sia sventira, negin remiedi per siu agid! Plein gretta seglia el puspei e va tras la stanza sco in desperau. Ussa ei ad el igl entir manevrem dil schinumnu prenci clars. Quel era vegnius igl empren di ed aveva con-

templau il scazi surtut perquei aschi vigurus, per haver bein en memoria la fuorma, grondezia e lavur digl étui.

E mo perquei haveva el schau pesar exact il scazi cun gl'étui. Sia proposiziun cun il medaglion era naturalmein mo ina fenta per saver vegnir il secund di puspei. Denton haveva el schau preparar in étui, en tuts graus semegliants a quel ed empleniu quel cun la medema peisa guotas, aschia ch'el haveva exact la medema peisa sco tschel. Quei étui fauls haveva el priu cun el tier sia secunda viseta. El medem mument ch'el era ius vi tier la finiastra per paregliar il medaglion cun il scazi, mussond cheutras agl juvelier igl dies, haveva el sin ina moda raffinada, senza che sgr. G. havessi sminau la minima caussa, barattau giu ils étuis. E mo per quei motiv haveva el buca priu naven siu maun dal fauls étui dapi ch'el haveva mess sin meisa el, entochen ch'el saveva ligiar entuorn la corda e sigilar giu el. Tgei gidavan il pauper juvelier ils 50 000 frs., ch'el haveva retschiert sco caparra, — el fuva gie senza fallir enganaus per in milliun.

* * *

Ina figura de desperaziun, aschia banduna igl juvelier la stizun, vesend el a vegnir siu personal. El po vegnir tier negina resoluziun, e tuttina ughegia el buca de confessar ad enzatgi auter siu discletg. Cun tutta forza scatscha ei el ord casa, ora en la libra natira, per restar solitaris nunmolestaus dals marveglius carstgauns. Leu crei el d'anflar in remiedi, che pudess liberar el dalla desperaziun. Leu giu sin las solitarias pradas dil „Prater“ va el entuorn senza paus e ruaus, mo era cheu marterisescha el adumbatten siu pauper tschurvi, negina gideivla idea vul sustener el. — Cheu vul in ventireivel schabetg menar el sin la dretga via: — Passond sper las rivias dell' „aua digl imperatur“ vi, auda el sut ses peis in tun sbrinzlont. El haveva passau sin in grond fegl d'ina gasetta, en la quala en mintga cass in passionau pescadur haveva giu zu-

gliau siu proviant. Nunpatertgond, senza saver render quen a sesez pertgei, sestorscha G. suenter il fegl e fiera ina cuorta eglia da indifferentia sin el. Cheu ha siu égl engartau in num bein enconuschent. El mira tut surstaus aunc ina gada sin la gasetta.

Ei fuva ina notizia, che purtava l'inscripziun: „Il clauder dil commissari de polizia Felsenthal“. Sco in cametg va quella gada in pertratg tras siu tgau, ed ussa sa el era tgei ch'el hagi de far. Sch'enzatgi sa gidar, sche eis ei franc mo il commissari de polizia. Da sia genialitad ed exemplarica esperienza astga el sperar, de puder vegnir sin ils fastitgs dil gagliard scroc. Senza piarder temps semetta el sin via, serenda dabot ella allea gronda dil prater, pren leu igl emprem fiacher ch'el entaup e serenda immediat tier Felsenthal. Il commissari retscheiva quei ad el bein enconuschent burgheis fetg survetscheivel, e meina el sin siu giavisch en la stanza de studegiar, nua che ins era dal tutfatg segirs d'ureglias jastras. Mo con surstaus eis el, tgei alteraziun supprima quei schiglioc aschi ruasseivel e ponderont commissari de polizia, fagend sgr. G. el enconuschents cun la raffinata cugliuneria. Grittentaus va el della stanza si e giu, il tgau empau davon giu, ils mauns si dies; sco el ha la moda, cura che profunds pertratgs penetreschan sia olma. Naven dal mument che siu spért era sfundraus en las pli embrugliadas complicaziuns, semegliava sia fatscha savens ina antica figura de marmel, e negin fuva el cass de vegnir sisu, tgei che percurreva da gliez temps il tschurvi de quei grond um. Anetgamein stat el eri avon sgr. G., in cametg setta ord ses égls sin igl juvelier, e sia fatscha ha puspei la buntadeivla tschera de vidavon. Senza fallir, Felsenthal ha anflau la via, la quala sto vegnir prida per haver success.

„Surtut, sgr. G.“, di el, „schi saver negin in plaid sur de quei schabetg. Capis vus bein mei, negin, gnanc vossa dunna! Ed ussa mei vus ruasseivlamein a casa, questa sera denton steis vus pli ditg en vossa

fatschenta, che vies personal. Dal reminent ei oz aunc il davos dil meins, e vus haveis la megliera viarcla per trer ina bilanza. Cura ch'il davos de vos survients ha bandunau la stizun, cerca allas 8 — la notg vegn ussa gia baul, e da quellas uras eis ei bunamein dal tut stgir — banduneis vus il local, fageis sco de serrar igl esch, mo aschia ch'enzatgi che ughegiass, vegness maneivel d'entrar egl arviul dil local. Allura s'allontaneis vus, denton mo tochen la proxima cantunada della via. Leu steis vus eri, e tenis bein en egl igl esch de vossa stizun. Gest allas 8 vegn in casegliader eivers e cun in grond canaster, a s'approximar alla stizun e — essend che jeu procureschel, che negina polizia arriva lu da maneivel de vossa stizun — nunobservadamein seschlutar viaden. Suenter spe tgei aschi ditg, entochen ch'el banduna puspei gl'arviul. El vegn ad ir sper vus vi tut a ballucond. Vus denton suandeis el, tochen tier la casa, en la quala el entra. Tut gl'auter lu suenter. Mo buca emblidei, quei ei in profund misteri ch'ei vegnius discurreus mo denter nus, e mo nus dus astgein perquei saver el.“ Signur G. empermetta sontgamein de tener per el il plan, e s'allontanescha empau cuntentaus e consolaus da sgr. Felsenthal.

Tut ha priu siu cuors, sco il commissari de polizia haveva destinau. Suenter las siat fuva il davos emploiau s'allontanaus, paucas minutas avon las 8 banduna igl juvelier la stizun. Sper la proxima cantunada, davos in candelaber de gas stat el eri e spiunescha stediamein encunter la stizun.

Cheu rebattan stagn e cun tuns compleins las 8 fridas dell'ura dalla tuor. Ussa ves'ins a vegnend, in per casas avon la stizun digl juvelier, ina stgira figura d' in um, la quala s'approximescha all'entrada de lezza. Suenter in cuort „star eri“, e suenter haver mirau entuorn precauziusamein, svanescha quei um egl intern della stizun. —

Ei po esser in quart ura pli tard, che sgr. G., mond a spetgond sper la cantunada si e giu, vesa a vegnend in um encunter el, — el qual el enconuscha sill'emprema eglia-

da per in de quels speculativs casegliaders, che laghegian de sclarir si la gliued cun lur raubas en las ustrias.

Igl um era apparentamein eivers, pertgei la via, che segloriava schiglioc leu d' haver aunc ina pulita ladezia, pareva ded esser memia stretga per el, tenor siu miserar, pertgei el mava dretg e seniester, tut en crusch e traviers. Ussa varga el G. En quei mument combatta igl égl digl eiver cun quel digl juvelier, e lez observa clar e bein, co el dat ina cuorta enzenna cul tgau de suandar el. El spetga perquei entochen ch'il casegliader va vinavon e suonda el plaunsiu, laschond ina andanta distanza denter els dus. Igl eiver varga la via de Rotenturm, traversa la pun „Ferdinand“, e semeina ella via Tabor, persequitescha quella, tochen ch'ella storscha ella Pfarrgasse. Avon ina pintga, nunapparenta casa stat el eri, entochen ch'igl juvelier ei vegnius suenter, muossa ad el de suandar el e svauescha en ina stgira isolada gassa. Lu senta sgr. G. pegliar el per siu maun e vegn tratgs suenter en in zuler solitari. Ussa enconuscha el che siu menader seigi quei cassegliader. Els vegnan tier ina pintga porta, la quala il menader arva, e cura che domisdus ein entrai, siara lez ella. Il casegliader fa cazzola, e G. sesanfla en ina buca gronda stanza, drizzada en ualti bein ed elegant. Ils barcuns ein serrai en, aschia che negina glisch po penetrar. Ussa tschenta il menader il canaster sin meisa, pren giu sia capialuna e cun lezza sia spessa mo faulsa barba. Igl juvelier surstat buca pauc, mirond tuttenina els bein enconuschents égl de Felsenthal.

„Aschi lunsch fussen nus pia“, di il commissari de polizia, „jeu haiel fatg en quei temps tier vus in dal tuttatfatg gartegiau enguladetsch. La gronda siara patentada ei scarpada giu, in ualti grond diember objects de gronda valeta ein engulai. Buca pegliei tema“ di el cun bucca rienta, observond che quella nuviala ei buca stada senza impressiun sin igl juvelier. — „Cheu ei tut ensemen el meglier uorden“. Cun quei

pren el ord il canaster entginas gravattas e scattas, ed ei semuossa ch'il canaster era emplenius cun in grond tschuat objects d'ornament, apparentamein engulai.

„Era il custeivel étui, cun las caras guotas de fier ei cheu vitier“, di Felsenthal en spass. „Ussa tedlei vinavon miu plan: Restei damaun da bugen ualti ditg en letg, entochen che vus vegnis destadai da vossa gliued cun la sgarscheivla nova, ch'ins hagi rut en tier vus, e sblundergiau totalmein vossa stizun. Denter quels custeivels objects engulai sesanfli era quei scazi de milliuns de B., che tut il mund sappi ch'el fuvi en vies possess, e dal qual vies personal hagi pér avon paucas jamnas giu l'ocasiun de far enconuschientscha cul contract denter vus ed il prenci della Rumania.

Quellas juvelas ein denton tier mei en segira disposiziun; a vus denton rest'ei tier de quellas enormas sperditas nuot auter, che schar declarar il concuors. Buca pegliei tema, negin carstgaun vegn ad haver per mal quei a vus. Igl entir mund enconuscha gie vossa recliadad, e vegn a capir quei pass en quei grond discletg che ha tuccau vus. Ins vegn generalmein a star mal per vus, sco per las juvelas, las qualas paran ded esser enguladas. E vos crediturs vegnan en mintga cass era buc a spiarder enzatgei, pertgei avon ch'il concuors vegni liquidaus, astgass jeu — e quei ei mia ualti segira perschasiun — haver pegliau igl utschi, il qual jeu quentel già d'enconuscher. —

Patertgei aunc, ch'ei restass a vus en scadin cass, tier quella sperdita de milliuns, nuot auter che de declarar l'insolvenza. Essas cuntents cun quei? „Jeu stoi mattei bein“, rispunda G. cun in profund suspir, che tradescha con grev quei ei per el. „Jeu sperel tonaton de gleiti esser spindraus entras vossa genialitad“, di G. aunc. „Bein pia“, di il commissari „ed ussa buca emblidei aunc ina caussa, quella ei de fetg gronda impurtonza. En cass che enzatgi vegness a s'annunziar tier vus, che damonda suenter il scazi, sche schei ad el, che tuts vos fatgs seigien en mauns de vies cusseglier giuridic.

Quei advocat habitescha en la Spiegelgasse Nr. 4, secunda alzada, e senumna Dr. Falke. Denton denter nus ei siu num „Felsenthal“. Leu entruidei tut quels che damondan suenter il scazi; mei denton instruis vus immediat della damonda. Haveis capiu?“ „Cumpleinamain,“ rispunda igl juvelier. „Lu pia vid l'ovra,“ cloma il polizist.“ E sgr. G. banduna discussamein la casa.

* * *

E gl'auter di, immediat suenter l'entschatt dil temps de luvrar, cuoran la glieud digl velier, pallids sco la neiv, en sia habitaziun cun il clom: „Igl ei vegniu rut en questa notg, nus essan totalmein sblundergiai!“ Sc'in paliet serasa quella nova tras gl'entir Vienna e leventa generala consternaziun e compassiun.

Quella ei aunc carschida, cura che sgr. G. ha declarau, ch' el seigi vegnius insolvents entras quella disgrazia che hagi tucchau el.

* * *

Tuttas las grondas gasettas de Vienna e dell'Europa havevan publicau gl'avis della polizia de Vienna sur dil grond enguladetsch tier G., cun ina exacta gliesta dils objects vegni naven, cheudenter era la descripsiun dil renomau scazi de milliuns de B.

In di, ei mava già encunter sera, vegn tuttenina la crotscha a nus bein enconuschenta dil prenci Muntescu e seferma remarcablamein avon il local, nua che sgr. G. aveva antruras sia stizun de juvelas. Mo entrond il prenci quella gada leu, anfla el mo fatschas jastras. Sin sias damondas dattan quels d'entellir ad el, che sgr. G. hagi muort siu grond discletg, stoviu sliigar sia fatschenta e stetti ussa en ina sempla habitaziun en la Himmelpfortgasse. Ins numna exact l'adresa agl jester; sin quei s'allontanescha quel.

Buca ditg suenter entra el en la habitaziun digl juvelier. Quel ei buca pauc surstaus de veser quei um avon el, che empudeva ch'el haveva piars sia entira

facultad. Denton concluda el patertgond vid igl avis de Felsenthal, ded ir cun precauziun vid l'ovra, per vegnir suenter aschia dal tuttatafg als giavischs dil commissari de polizia.

„Jeu vegnel pervia dil scazi,“ di il prenci, sco sch' el savess nuot dils evenements succedi el davos temps.

G. retscheiva igl jester cun tutta curteseivladad, e sin la domonda suenter il scazi ha el mo ina leva zaccudida cun la schuiala. „E lu?“ spiunescha il prenci tut surstaus, „tgei munta vies silenzi, nua haveis igl étui che jeu havevel dau a vus per metter en salv?“ „Gie, sa sia Eminenza lu buca tgei ch'ei schabegiau?“ damonda igl juvelier.

„Tgei eis ei schabegiau?“ grescha igl jester, „tgei duei esser daventau? Jeu saiel da nuot!“ — „Il scazi ei cun pliras autras juvelas vegnius engulaus, jeu denton sundel cheutras in um ruinau dal taliter!“ selamenta igl juvelier.

Il prenci mira cun égls sco fiug sin el: „Vus vegnis a seregurdar della scartira, la quala vus haveis tschentau si e dau a mi,“ di el, „cheu eis ella!“ Cheu stat ei clar e bein, che vus haveies de pagar a mi, senza la capara aunc in danèr de ricla de 200 000 frs. en cas ch'il scazi seigi, ord ina ne l'otra raschun, buca pli en vies possess. Co stat ei ussa cun quella summa?“

Tut surstaus mira igl juvelier sin siu hosp. „Vus vegnis bein buca a pretender da mei quella summa, el mument che jeu sundel bancrut, in rugadur?“

Ina sgomionta egliada tucca igl juvelier. „E sche jeu creigel buca, ch'ei stetti aschi desperau cun vossas relaziuns de facultad, tgei lu?“ di el maliziusamein.

G. mira tut mudergiaus sin igl jester: „Miu bien signur, jeu saiel buca tgei ch'Els manegian cun quels plaids, jeu capeschel buca Els,“ rispunda el.

„Buca?“ ri il prenci, „mo jeu tegn, che jeu s'exprimi schiglioc clar avunda. Jeu manegiel semplamein, vus haveis denton saviu vender il scazi sut pli favoreivlas condiziuns e cun pli gronds avantatgs, e perquei

mess en moviment gl' entir cuglienem ed embrugl digl enguladetsch, per..." El retegn siu plaid.

G. ha tedlau quels plaids cun la pli gronda alteraziun. En sesez sto el rir, ed ei vegn endamen ad el ch'in auter sa dar mo quei ch'el ha sez. Tuttina di el tut da vilau: „Per... mo schei tut, per...“

„E lu, per saver enganar mei dal tuttafatg cul scazi, cun la caparra e cun ils daners de ricla — sche vus vuleis saver, manegeis che jeu seigi buca schi mals?“ dat il prenci anavos cun raffinata aviatadad.

„Miu signur, quei ei memia bia,“ di igl juvelier e seglia si. „Vus offendeis mei en mia casa, vus tenis mei, in vegl e reclli burgheis, capavels per ina tal'ovra, che mo in lumpun ei el cass de far. E jeu laschel cun tutta deschartadad buca sbassar miu num senza macla en ina tala vergugna!“

„Epi!“ beffegia il prenci, „lu mussei si, che vus seigies en verdad in tal galant, sco vus vuleis esser cheu cun tutta forza, paghei pia anavos la caparra e dei ils daners de ricla, e lu vegnel jeu ad haver buca ils minims dubis de vossa recliadad pli!“

„Jeu havevel gia detg a vus, che jeu seigi da present buca el cass de far ina interpresa finanziaria,“ replica G., „sche vus haveis denton la buontad, d'accompagnar mei tier miu representant, ch'ei medemamein administratur della massa, sche fuss ei forsa pusseivel de far in arranschament; sil pli pauc vegnesses vus a survegnir anavos la caparra, e sch'ei fuss zaco pusseivel era in ton dil daner de ricla.“ In cametg setta ord ses égls, ina particulara enguorda expressiun stampa sia fatscha. —

„Tgi ei vies representant?“ „Signur Dr. Falke.“

„Nua habitescha el?“ — „En la Spiegelgasse Nr. 4. “Il prenci para de studegiar in mument. „Cu dat il sgr. Dr. audienza?“ damonda el.

„Avon miez di allas 10. Nus savein pia visitar el damaun,“ rispunda igl juvelier.

„E vus carteis, che mias breigias vegnien ad esser accompignadas da success?“ damonda prenci Muntescu spiuond sc'in uolp.

„Jeu creigel bein“, fa G.

„Bien pia,“ decida il prenci, „jeu vegnel a vegnir damaun. Spetgei mei cheu allas 9 1/2.“

„Vus dueis anflar mei pronts,“ rispunda igl juvelier sinceramein.

Il prenci salida e banduna la casa. G. denton festgina, de schar saver il commissari de polizia quella s'entupada ed annunziar ad el la prevegnenta viseta. — Mo temend de forsa vegnir observaus discussamein dagl jester, preferescha el de trer en ina mondura de luvrer, d'in cusunz de pli baul, fa sia fatscha nunenconuscheivla e banduna la casa. El parta d'ina porta zuppada, per esser aunc pli segirs. Sin via observa el las medemas reglas de precauziun, passa da bugen en crusch e traviers tras viettas e gassas stretgas, e pren per lu la via tier Felsenthal, essend seperschuadius repetidamein che negin suondi el. Quel mira si tut surstaus, vesend el igl um entrond.

„E lu, sgr. G.“ di el plein marveglias, „vus haveis novitads?“

„E jeu creigel, lu aunc de quellas, ch' ein sco giavischadas per nus dus,“ rispunda el.

„Ton meglier, ha enzatgi giu marveglias dil scazi?“

„Il prenci sez, che haveva da gliez temps fatg giu cun mei quei contract, eis ei!“

Ils égls dil polizist survegnan fiug: „Bien, el sez! quei va meglier che quei che jeu havevess tertgau. Vus haveis bein pustau el tier mei?“

„Damaun avon miezdi exact allas 10 accompogna il „prenci“ mei tier miu representant, sgr. Dr. Falke.“ „O, el vegn ad anflar lez a casa, quei ei franc e segir,“ di Felsenthal ironicamente. „Lu pia, sin seveser damaun,“ cun quels plaids serecamonda igl juvelier e va.

„Damaun lu!“ cloma il polizist aunc suenter. Lu peglia el in nuv de metal, che sanfla sin sia meisa de scriver e smacca a funs el. In'urialetta suenter fuva la stanza de studegiar dil commissari emplenida cun differents agents de polizia e gardists. Mintgin ha survegniu ina lavur e s'allontanescha lu. Quei ei iu tut ruasseivel, per ch'ei crodi buca si. Felsenthal ha giu de far tutta notg cun spedir depeschas sin tuts mauns.

Igl auter di exact allas 10 van dus umens per las scalas de quella casa en la Spiegelgasse, che haveva si Nr. 4. Igl ei sco mintgin sa, igl juvelier ed il „prenci Muntescu“. La crotscha dil davos haveva purtau els entochen cheu, e seteneva si da maneivel digl esch-casa. Arrivond sgr. G. cun il prenci ella secunda alzada, stattan els visavi in esch, sin il qual ei steva scret en lettras ded aur: „Dr. J. Falke, advocat de dertgira e della cuort imperiala.“ Igl juvelier arva la porta ed envida il prenci d'entrar cun el. Els sesanflan ussa en ina specia de stanza de spetgar. En quella spetgan pliras persunas, sco ei para, clients, sin audienza... Senza far feda de quels traversescha igl juvelier quella stanza e passa en ina secunda. Cheu luvravan ina roscha scarvonts cun tut ardiment. G. sevolva encunter in de quels: „Ei sgr. Dr. Falke de survegnir ussa?“ Il scarvon affirmescha quei e muossa da mét sin in secund esch. Igl juvelier passa cul compogn vi tier lez e splunta. Ina bassa, sonora vusch, la quala G. enconuscha immediat per quella de Felsenthal, cloma dadens in ferm: „Mo en!“

Igl juvelier arva la porta, e schond al prenci la precedenza vegnan omisdus en ina ualti gronda stanza, la quala fageva denton empau sterment a tgi ch'haveva buca buna conscienza. Las duas bassas finiastras che mussavan encunter ina stgira cuort eran presalvadas da fermas gliestas de fier. Quei anflava bein sia explicaziun en la gronda cassa che steva encunter ina preit. Ei pareva che quella stanza seigi buca mo stanza de luvrar dil Dr., mobein era la stanza della cassa.

Il „prenci“ haveva cun ina cuorta egliada examinau la glied dell'emprema sco della secunda stanza, mo l'expressiun de sia fatscha schava sentir, ch'el haveva negins suspects, aunc meins tema. El sesenteva bunamein loschs de representar in prenci de milliuns. Mo tgi ei pli mals?

Mo tier l'entrada ella stanza de lavur digl advocat era sia fatscha, schegie strusch veiseivlamein, vegnida empau pallida, entupond ses égls las finiastras cun las gliestas de fier. Mo vesend la cassuna de fier eis el

puspei sequietaus. Cura che quels ein entrai, ei igl um che seseva davos la meisa de scriver sesalzaus e passaus encunter ad els. G. fuva buca pauc surstaus, vesend ina fatscha ad el totalmein nunenconuscenta, e vuleva ual dumandar suenter il sgr. Dr., che quei, sco ei para, nunenconuscent salida cun tutta curteseivladad igl juvelier schend:

„Seigies beinvegni tier mei, sgr. G., tgei meina vus tier mei?“ En quella vusch enconuscha el immediat quella dil commissari de polizia, ed el sa ussa ch'el ha avon el sgr. Felsenthal, ch'ei sefatgs totalmein nunenconuscents. El capescha era il plan dil commissari, cun buca schar enconuscher il polizist avon ch'ei fetschi basegns.

Dr. Falke e sgr. Felsenthal savevan tuttina buca esser il medem....

Avon che G. ha saviu purtar sias caussas, di igl advocat: „Jeu vegnel cuninagada ad esser en vossa disposiziun, mes signurs, supplicheschel d'haver empau pazienza, essend jeu da present occupaus cun luvrar ora ina fatschenta, tier la quala il pli pign retard havess la conseguenza d'ina gronda sperdita, che fuss de gronds disavantatgs per l'entira fatschenta. Jeu supplicheschel perquei, de sefar cumadeivel leu!“ El muossa sin in canape.

Entochen ch'ils dus semettan giu, sevolva il sgr. Dr. tier sia meisa. Ei para ch'el lavuri fetg e stedi, mintga mument resuna siu stgallin. Entgins dils scarvonts vegnan, prendan scartiras, ad auters dat il sgr. Dr. a bucca, mo cun fleivla vusch commissiuns. Auters portan puspei brevs e depeschas. —

Aschia pudeva ei esser vargau ina mesa ura. Il „prenci“ entscheveva a piarder la pazienza e curascha, gie ina certa maldispostadad haveva priu possess ded el. Finalmein pareva sia pazienza ded ir alla fin, el di cun vusch bassa encunter igl juvelier, ch'entginas fatschentas ch'el stoppi aunc rugalar giu oz, sappien nunpusseivel schar star cheu el pli ditg. Igl juvelier sevolva encunter Falke: „Perstgisei, sgr. Dr.“, di el manierliamein e cun ina certa maliziusadad,

„il temps dil sgr. prenci ei scarts, el sa buca spetgar pli ditg!!!“

Il Dr. dat dabot si in'égliada. „Mo duas minutas pli, mes signurs,“ cloma el vivamein e mira sin l'ura, „lu sundel jeu en vossa disposiziun.“

Tschels ston puspei bugen ni buc semetter giu, in sesa forsa giu sin cotgla ualti caulda!

En quei mument sesarva la porta, in um ch'era schiglioc mai comparius entra e dat al sgr. Dr. ina gronda depescha sigilada. Falke arva dabot quella, ri empauet encunter quei um e di: „El ei a mauns, ei stat tier mias ordinaziuns!“ Il „prenci“ entscheiva a survegnir mal il cor!! Igl um s'allontanescha puspei, il sgr. Dr. denton s'approximescha als dus e di: „Ussa stundel jeu en vossa disposiziun, sgr. G.“ Lu sefora siu égl sbrinzlont en la fatscha dil „prenci“: „Ussa lein nus mirar, tgi ch'ei pli mals; tia prescha capesch'jeu, mo tuttina, sin excellenta moda eis ti sefaschaus en!“ El dat si ina risada, che tschel vesa gia steilas mo vid il tun de quei rir. „Tia cugliuneria dat perdetga de tia capaciad en tiu mistregn; mo nus, nus essan tuttina pli mals che ti! Tgei manegias da quei, ti miserabel scroc? ti Brenner! Ussa havein nus tei, e pil ginter, ti vegnas buca libers pli!“ Il prenci fuva daus ensemen suenter quels plaid, sco in gat cura ch'el ha fatg gatels, e fuva vegnius alvs sco la neiv de sogn Silvester. El sa ch'el ha tradiu sesez. Mo ellas miserias maglia igl giavel mustgas:

„Tgei munta quei?“ cloma el plein rabia, „sundel jeu en ina casa de stuornadira?“

„Stai ruasseivels pervia de quei,“ di il Dr. sfurzadamein cun bucca rienta. Nus essan aschi raschuneivels, sco ti eis staus tups avunda de schar pegliar en clauder. Per tia engurdientscha eis ei buca stau avunda, de haver engulau il scazi. Ti vulevas, legend ellas gasettas il schabegiau e secartend cheutras segirs de tia cugliuneria cun scumiar ora ils dus étuis, ded aunc survegnir anavos la caparra ed ils daners de ricla; mo quella

gada eis ti secuglienaus e buca staus mals avunda ed has seschau pegliar.“

Il prenci ha igl εμπrem empru au de tener a funs sia alteraziun tier quels plaid. Mo havend „Falke“ finiu, seglia el si e sevila tut empaglia e di cun tutta detschartadad: „Schei ir mei, sgr. Dr., vus che haveis cuglienu mei si cheu, per persecutar mei; per tgei vus steis cun quei schuber galant um sut ina cozza, quei vesel jeu clar avunda. Mo co ughegeis vus de ingiuriar mei sin quella maniera? Jeu sentel gie che quei ei tut fatg giu denter vus dus per metter d'in maun ni silmeins enganar mei per mias tuttavia gestas pretensiuns. E vus, il qual jeu hai mia veta mai viu, vus che essas a mi dal tutfatg nunenconuschents, pertgei vuleis vus far de quei?“

„O, creias ti propi che jeu seigi jasters a ti?“ beffegia il Dr. triumfond, „ti secugliunas!“ Cun quei trai el naven sia barba faulsa e sia perucca. „Cheu ei mia vera fatscha, e miu num real en la veta „Felsenthal“; mo vus denton numneis mei il „falcun.“

Igl jester croda in per pass anavos, ei alvs sco la mort, el vesa già las cadeinas della perschun. Ses égls vegnan ord las ruosnas e seforan sin la fatscha dil commissari, che fuva ad el, al Brenner, già bein avunda enconuschents. El sa ch'el ei piars, mo ha tuttina aunc buca dau si tutta speranza.

Cheu survegn el aunc in'idea.

Sc'in cametg seglia el vi tier igl esch, scarpa si quel, mo ina retscha de polizists fan guardia leu, savend il commissari memia bein ch'el emprovi aunc de fugir.

„Adumbatten,“ cloma Felsenthal suenter ad el, „ti metschas buca quella gada.“

Mo dabot sco in pertratg seplacca il scroc per tiara, e sesluetta denter las combas dil proxim gardist ora, percuora la secunda stanza e sesanfla gia en l'emprema stanza. Quei ei l'ovra d'in per secundas. Mo era il commissari haveva observau quels manevrens, cun in segl eis el tier sia meisa de scriver, nua ch'el strai cun tutta forza vid ina vera de fier. En quei mument leva il persecitau bandunar la davosa stanza; cheu croda sfrac-

cassond e tglond in gatter de fier a funs e siara giu la via ad el — el ei pegliaus. Cheu vul el aunc far ina davosa emprova per sefar libers, e sch'ei fuss era entras la mort, — el cuora vi per seglir ord la finiastra. Mo ils gardists de polizia arrivan e taccan el. Malgrad sia resistenza vegn el ligiaus. Paucas minutas suenter porta in carr, accompignaus d'ina ferma escorta, igl enconuschent e malizius scroc e cugliun Brenner, il grond lader de diamants, en perschun.

Cun el fuva in dils pli raffinai, pli temeraris e pli gagliards, mo era in dils pli curaschus laders e cugliuns mess a ferm.

Il gron diember de depeschas, che Felsenthal haveva tarmess sin tuts mauns havevan giu la fin e mira, de constatar l'identitad dil „prenci“ della Rumania cul malizius lader e scroc Brenner. Il suspect dil commissari de polizia fuva immediat sefiers sin quei um.

Felsenthal saveva era, ch'el haveva ina spusa, e fuva perschadius, ch'il scroc hagi muort la gronda valeta e muort il prighel de vegnir a mauns, preferiu de buca vender il scazi e dau el a sia spusa per schar conservar e tener si.

Perquei haveva el aunc stuiu saver avon la dimora della matta, metter a ferm ella, e rugadar ora avon exact tuts cantuns de sia habitaziun. Era quei fuva reussiu, ed il medem di che Brenner fuva vegnius mess en perschun han ins era pegliau sia spusa ed anflau tier ella il scazi, schegie ch'ella haveva zuppau el sin raffinada moda.

Igl juvelier denton fuva spindraus ed ha puspei saviu arver sia fatschenta.

Quei ha el giu d'engraziar sulettamein al commissari de polizia ed a siu clauder.

Fin.

Spel Rein miez.

(Prof. A. Giger.)

Tschien gadas sun jeu staus
Sco giuven, sco mattatsch
Giudem il plaun Urlatsch
Persuls, tut zuppentaus.

El frestg salon d'uual
Spel carezau Rein miez
Udev' jeu mo 'l tuchiez
De Muschanengi egl ault.

Il Rein plashev' a mi,
Siu cont continuau,
Quels leghers segls el vau,
Siu cuors anetg e bi.

Jeu giavischavel fetg
D' adina selegrar,
Cantar e giubilar
Sco 'l Rein en siu lom létg.

Jeu level sco il flum
Seglir cun spertadad,
Vi ella libertad,
El temps complein digl um.

Gie leu sil graschel ur
Dil led e giuven Rein
Semiavel jeu schi bein
Dil legher temps futur.